

Список використаних джерел:

1. *Мартинюв А. Ю. Європейська інтеграція [Електронний ресурс] / А. Ю. Мартинюв // Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К.: В-во “Наукова думка”, 2005. – 672 с. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Evropeyska_integraciya*
2. *Офіційний сайт Європейського Союзу – Режим доступу: https://european-union.europa.eu/index_en*
3. *Європейська інтеграція – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F*
4. *Kuznetsova, A. Y., Lyzun, M. V., Savelyev, Y. V., Kuryliak, V. Y., & Lishchynskyy, I. O. (2019). Gravitaty Potential for Currency Alliances' Intrarigional Trade. Financial & Credit Activity: Problems of Theory & Practice, 3(30)*

Анна МЕДВЕЦЬКА

*студентка Західноукраїнського
національного університету*

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Останні десятиліття характеризуються особливою увагою до процесів інтеграції, такі процеси відбуваються у різних регіонах світу та впливають на різні аспекти міжнародних відносин. Міжнародні організації, які є прямим результатом інтеграційних процесів, відіграють важливу роль у розвитку співробітництва, стабільності та миру у світі. Європейський Союз є міжнародною регіональною організацією, яка пройшла свій довгий і тернистий шлях становлення, подальшого розширення та зростання, що розпочався після Другої світової війни.

Зміни, що відбувалися наприкінці ХХ століття у Центральній та Східній Європі призвели до падіння комунізму та до виходу на міжнародну арену нових демократичних держав. У тому числі, така ситуація в Чехословаччині в 1989 році створила нові можливості для національного самовизначення. Словацькі націоналісти скористалися цією можливістю, щоб висунути свої вимоги щодо більшої самостійності або незалежності. Початок процесу трансформації політичної системи Словацької Республіки в рамках спільної держави - Чехословацької Федеративної Республіки припадав на 1990-ті роки, і мав суперечливий характер. Словаччина стояла перед великими внутрішніми та зовнішніми викликами, які вимагали радикальних змін у політичній, економічній

та соціальної сферах. Протягом ХХ століття словацький націоналізм набирав обертів, та прагнув до більшої автономії. Словаки відчували, що їхня культурна ідентичність та мова не отримують свого належного визнання в рамках Чехословаччини. На виборах до Федеральних зборів Чехословаччини перемогли націоналістичні партії в обох республіках. Це свідчило про те, що активно відбувалась підтримка самовизначення як у Чехії, так і в Словаччині. Вже наступного року почались переговори про нову конституцію Чехословаччини, яка б надала більшу автономію Словаччині, але і такі переговори зайшли в глухий кут, це і стало чітким сигналом того, що Федерація може не зберегтися.

Тому, у період 16-17 листопада 1992 року у Словаччині відбувся референдум, на якому 56,9% словаків проголосували за незалежність. Цей результат чітко свідчив про те, що більшість словаків прагнуть до поділу держави. 1 січня 1993 року Чехословаччина мирно розділилася на дві незалежні держави: Чеську Республіку та Словацьку Республіку. Словаччина стала парламентською республікою з двома палатами: Національною радою та Радою республіки. Розпад Чехословаччини в 1993-му році стало однією з найзначніших геополітичних подій Центральної Європи ХХ століття. Цю подію часто називають «Оксамитова революція», що мирно розділила федеративну державу та проклала шлях до незалежності країни. Цей історичний момент ознаменував початок нового розділу в історії словацького народу та став кульмінацією багаторічних політичних розбіжностей та прагнення словаків до більшої автономії.

Володимир Мечіар, лідер партії «Рух за демократію», став першим прем'єр-міністром незалежної Словацької Республіки. Він обіцяв провести економічні реформи та інтегрувати Словаччину до європейських структур. Першим президентом Словацької Республіки став Міхал Ковач, який обіймав цю посаду з 1993 по 1998 рік. Водночас відносини між Володимиром Мечіаром і президентом Словаччини Міхалом Ковачем були досить напруженими. Нова держава зіткнулася з низкою серйозних економічних та політичних проблем.

Економіка Словаччини сильно залежала від промисловості Чехії, і розпад федерації призвів до значних втрат. Правління Мечіара було ознаменоване авторитарними тенденціями та корупцією. Він зосередив владу в своїх руках, обмежував свободу слова та преси, а також утискав меншини. Ця політика, на деякий час, призвела до ізоляції Словаччини на міжнародній арені.

З моменту здобуття незалежності, Словаччина активно налагоджувала тісніші зв'язки з Європейським Союзом з метою посилення політичної стабільності, економічного зростання та соціальної згуртованості в країні. В період 1993-1994 років Словаччина, як самостійна держава, стикалася з численними внутрішніми та зовнішніми викликами, які впливали на її шлях до інтеграції до Європейського Союзу. Процес підписання Угоди про асоціацію з

ЄС та подальша ратифікація стали «кроком вперед» у спробі країни наблизитися до західноєвропейських стандартів, але політична ситуація в країні викликала серйозну стурбованість серед представників ЄС. Зокрема, підписання Угоди про асоціацію у 1993 році та подальша ратифікація не стимулювали рівень демократії та права в країні, як очікувалося. Прем'єр-міністр Володимир Мечіар виявився контроверсійною фігурою, а його політика не завжди відповідала європейським стандартам демократії та прав людини. Наприклад, відсутність стабільності в інституціях, порушення принципу верховенства права та відсутність захисту прав меншин викликали питання в ЄС, який чітко окреслив критерії членства, дотримання яких було необхідне для Словацької Республіки.

Після парламентських виборів 1994 року ситуація в Словаччині не покращилася, що викликало обурливу реакцію представників ЄС. Спроби покращити ситуацію через демарші та ноти до словацьких чиновників не мали значного успіху. У результаті цих подій Європейська комісія відмовила включити Словаччину до числа країн, які розпочнуть переговори про вступ до ЄС. На саміті було вирішено, що ЄС буде вести інтенсивні переговори про членство з першою групою країн – Чехією, Угорщиною, Польщею, Словенією, Естонією та Кіпром. До другої групи країн, які не виконали політичні критерії, увійшла Словаччина, це визначило курс країни до європейської інтеграції та підкреслило необхідність політичних та економічних реформ для досягнення цієї мети. У зв'язку з цим, країна стикнулася з низкою економічних та політичних викликів, але їм також вдалося досягти значного прогресу в створенні демократичних та ринкових економік.

Подальші парламентські вибори у 1998 році, які принесли зміни у політичному керівництві країни, та відзначилися позитивними результатами в оцінці країни з боку ЄС. Керівництво нової словацької політики почало тісно співпрацювати з представниками європейської комісії і країнами-членами ЄС.

Тож, невдовзі, Європейська Комісія та Словацька Республіка підтвердили Партнерство для вступу. Ще одним позитивним моментом стало обрання нового президента Словацької Республіки – Рудольфа Шустера, який був прихильником європейської інтеграції. За такої внутрішньополітичної ситуації в країні були усі передумови для подальшого успішного розвитку. У відповідь на ці події Європейський парламент прийняв резолюцію 3 грудня 1998 року щодо кандидатури Словаччини на вступ до ЄС. Через рік, на саміті ЄС, Словаччині було запропоновано разом з Румунією, Болгарією, Латвією, Литвою та Мальтою розпочати переговори про вступ до ЄС. Тому, 15 лютого 2000 року у Брюсселі відбулася, так звана, Конференція про вступ, і наприкінці того ж року Європейська комісія переглянула роботу Словацької Республіки та високо оцінила її загальний прогрес на шляху вступу до ЄС. Вперше вона була описана як функціонуюча ринкова економіка, що відповідає одному з економічних

критеріїв. Вирішальною зустріччю для найбільшого розширення ЄС на сьогоднішній день став Копенгагенський саміт 12-13 грудня 2002 року, коли було досягнуто домовленості про завершення переговорів про приєднання з десятима країнами-кандидатами у тому числі і Словаччини, які повинні були бути прийняті до ЄС 1 травня 2004 року.

Період 2002-2004 років, був періодом, коли Словаччина продовжувала проводити вирішальні реформи та адаптувати своє законодавство до вимог європейських стандартів. Що включало впровадження законодавчих змін у таких сферах як: правова система, права людини, захист навколишнього середовища, підприємництво, а також боротьба із безробітністю. Словаччина пройшла період стабілізації та зміцнення демократії. Зокрема, уряд під керівництвом нового прем'єр-міністра Мікаша Дзурінди активно працював над зміцненням демократичних інститутів, захистом прав людини та розвитком громадянського суспільства. Також, Словаччина продовжувала проводити економічні реформи для підготовки до членства в ЄС – приватизацію державних підприємств, лібералізацію ринків та політику стимулювання інвестицій та підприємництва.

Уряд Словаччини зосередив увагу на підготовці до ефективного функціонування в рамках європейських структур та програм ЄС, враховуючи, підвищення адміністративної спроможності, впровадження систем контролю та моніторингу, також розробку проектів для використання європейських фондів та програм.

Словацька Республіка стала членом Європейського Союзу 1 травня 2004 року. Вступ до ЄС став грандіозною подією для країни і результатом таких зусиль було визнання Словацької Республіки як демократичної країни з ринковою економікою, готовою до співпраці та інтеграції з іншими європейськими державами. Важливим є те, що процес інтеграції Словаччини до ЄС відбувався не без проблем та викликів з якими зіткнулася країна, таких як необхідність відповідати жорстким економічним та політичним критеріям членства, а також подолання сумнівів, щодо євроінтеграції у частини населення.

Проте, Словаччина успішно подолала ці виклики і стала активним та конструктивним членом Європейського Союзу. Згодом країна ввела валюту ЄС – «Євро» в 2009 році, такий крок ще більше зміцнив відданість європейській інтеграції. Незважаючи на ці досягнення, Словаччина продовжує стикатися з перешкодами на шляху повної відповідності стандартам і політикам ЄС, особливо в сферах управління, правосуддя та корупції. Європейська інтеграція Словацької Республіки несе глибокий і усебічний вплив на країну, при цьому значно сприяла її політичній, економічній та соціальній модернізації.

Список використаних джерел:

1. Kovács, László. *"The European Union and Slovakia: Transformation and Integration."* Routledge, 2010.

2. Švec, Miroslav. "Slovakia's Integration into the European Union: A Legal and Political Analysis." Springer, 2005.

3. Андрійко В. Етапи зовнішньополітичного співробітництва між Чеською і Словацькою Республіками (1993-2006 рр.) // Науковий вісник ужгородського університету. Серія Історія, Випуск №18. – Ужгород, 2007.

4. Švec, Miroslav. "The Legal Aspects of Slovakia's Integration into the European Union." *Slovak Journal of International and European Law*, vol. 11, no. 1, 2004, pp. 1-22.

5. "Slovakia's EU Membership: A Success Story" by the European Union Institute for Security Studies (2014): https://dgap.org/system/files/article_pdfs/2014_06_dgapanalyse_slovakia_www_fin

6. Benchmarking of local production systems in Eastern Europe and Ukraine. V Kuryliak, I Lishchynskyu, M Lyzun, N Komar. *Management & Gouvernance*, 2017. 11

Софія КАМІНСЬКА

студентка Західноукраїнського
національного університету

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ БОЛГАРІЇ

Болгарія, розташована на східному узбережжі Чорного моря, довгий час була важливим учасником політичних і культурних процесів у Європі. Європейська інтеграція Болгарії стала не лише метою, а й важливим етапом в історії країни. Її шлях був покладений на самому початку 1990-х, коли країна проголосила незалежність від колишнього радянського впливу.

Після "палацового" перевороту 1989 року Болгарія змінила свою зовнішньополітичну стратегію, віддалившись від впливу СРСР і спрямовуючись на Захід. Хоча БКП/БСП залишалася при владі, країна розпочала активну переорієнтацію зі Сходу на Захід з метою повернення до Європи, від якої вона була відірвана протягом півстоліття. 23 червня 1990 року лідер Зеленої партії, Соломон Пасі, вніс пропозицію про вступ Болгарії до НАТО, хоча реакція залу була негативною. Проте, через місяць МЗС Болгарії прийняло запрошення на встановлення дипломатичних стосунків з НАТО, яке було зроблено лідерами країн-членів альянсу під час саміту у Лондоні 6 липня 1990 року. Саме тому 1 серпня 1991 року болгарський парламент прийняв рішення не продовжувати Договір про дружбу, співпрацю і взаємодопомогу, укладений з СРСР у 1967 році. Варто відзначити, що перші кроки в напрямку Європи були зроблені в економічній сфері. Восени 1990 року Болгарія стала членом Міжнародного валютного фонду та Світового банку, отримавши фінансову допомогу, без якої трансформаційні процеси в її економіці були б неможливі. Президент Ж. Желев